

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony

A. OBECNÁ ČÁST

I. ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ REGULACE DOPADŮ (RIA)

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ

1.1. Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony.

1.2. Identifikace problémů, cílů, kterých má být dosaženo a zhodnocení rizik spojených z nečinností

Zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o cenných papírech“) byl přijat v roce 1992 s účinností od 1. ledna 1993. Od té doby prošel řadou novelizací (celkem 20), z nichž nejvýznamnější byly novelizace zákonem č. 362/2000 Sb. a zákonem č. 257/2004 Sb. Zákon o cenných papírech představuje ve své podstatě soukromoprávní úpravu, týkající se základních náležitostí cenných papírů a smluv o cenných papírech. K dnešnímu datu je zachovaná právní úprava v mnohém neaktuální a pro praxi méně vyhovující.

I s ohledem na uvedené bylo přistoupeno k dílčí úpravě a zpřesnění zákona o cenných papírech. Jedná se zejména o umožnění vydávání nepojmenovaných (inominátních) cenných papírů, sjednocení terminologie s jinými právními předpisy a zpřehlednění právní úpravy přesnějšími odkazy na jiné právní předpisy. Navrhuje se též přesunutí právní úpravy změny podoby cenného papíru ze zákona o podnikání na kapitálovém trhu, který je svou povahou veřejnoprávním předpisem, do zákona o cenných papírech, kam svojí soukromoprávní povahou systematicky patří. Návrh nepředstavuje koncepční změnu, ale pouze dílčí novelizaci, tj. upřesnění a ujasnění stávající koncepce.

Základním rizikem, které se navrhovaný návrh snaží odstranit je nedostatek právní jistoty.

Dalším zdrojem právní nejistoty je otázka, zda je možno vydat cenný papír neupravený zákonem. Argumentem podporujícím tento výklad je zejména to, že výčet cenných papírů v § 1 odst. 1 je demonstrativní (je uvedený slovem „zejména“). K tomuto výkladu se přiklání i Česká národní banka ve svém stanovisku z 10. září 2007 k vydávání cenných papírů neupravených českým právním řádem. Pro vydávání takových cenných papírů však přesto není současná právní úprava dostatečná z důvodu chybějící legální charakterizace cenných papírů a z důvodu chybějící opory v zákoně pro vydávání takových cenných papírů obdobné

§ 51 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, v platném znění. Problematický z hlediska výkladu se pak jeví § 5 odst. 1 zákona o cenných papírech.

Právní nejistotu může vyvolávat i otázka, zda je možno u hromadně vydávaných cenných papírů (typicky akcie nebo dluhopisy) nahradit podpis statutárního orgánu otiskem takového podpisu.

Přehlednosti a jistotě nepřidávají ani poznámky pod čarou. Jsou sice právně nezávazné, ale pro uživatele jsou z důvodu lepší srozumitelnosti podstatné. Proto se navrhuje odstranění všech poznámek pod čarou a jejich nahrazení odkazem přímo v textu zákona, či v případě dostatečné srozumitelnosti (např. co se rozumí slovem akcie) jejich odstranění bez náhrady.

Srozumitelností zákona o cenných papírech nepřispívá ani to, že nereflexuje zásady moderní normotvorby a tedy se v některých formulacích liší od nově vydávaných zákonů. Typicky se jedná o používání nedokonavého vidu (vydávání vs. vydání cenného papíru) či o odkazy na „zvláštní právní předpisy“.

2. NÁVRH VARIANT ŘEŠENÍ

2.1. Návrh možných variant řešení včetně varianty „nulové“

Při rozhodování o provedení a formulaci regulace se uvažovaly následující varianty.

2.1.1. Varianta I – varianta „nulová“

Před rozhodnutím o modernizaci zákona o cenných papírech byla zvažována tzv. nulová varianta, spočívající v absenci novelizace úpravy.

2.1.2. Varianta II – varianta minimální

Minimální varianta spočívala pouze v doplnění charakterizace cenného papíru a právní úpravy nepojmenovaných cenných papírů.

2.1.3. Varianta III – dílčí upřesnění zákona

Dílčí revizí zákona se rozumí analýza právní úpravy v jejích nedostacích. Jedná se především o zjištění praktických dopadů, o nalezení a odstranění zjevných chyb zákona. Varianta III zahrnuje provedení nezbytných změn, které jsou uvedeny ve variantě II. Podrobnější rozbor navrhované úpravy a její nutnosti je součástí zvláštní části důvodové zprávy. Konkrétně se navrhuje upravit následující okruhy:

- vložit do zákona legální charakterizaci cenného papíru,
- upravit definici zahraničního cenného papíru,
- vyjasnit vydávání inomínátních cenných papírů s uvedením jejich základních náležitostí přímo v zákoně o cenných papírech,
- upravit definici zaknihovaného cenného papíru v zákoně o cenných papírech,
- umožnit nahrazení podpisu otiskem podpisu u zastupitelných cenných papírů,
- vyjasnit otázku abstraktnosti závazku z cenného papíru,
- zrušení požadavku na písemnou formu u některých smluv o cenných papírech,

- zrušení smlouvy o uložení cenných papírů, která je pouhou kombinací smluv o úschově cenných papírů a o správě cenných papírů,
- přesunout úpravu změny podoby cenného papíru do zákona o cenných papírech a
- aktualizovat odkazy na jiné právní předpisy přímo v textu zákona, nikoli pouze v poznámkách pod čarou.

2.2. Dotčené subjekty

Subjekty, které jsou dotčeny dosavadní úpravou jsou následující:

- emitenti cenných papírů (mimo jiné akciové společnosti),
- vlastníci cenných papírů,
- smluvní strany smluv o cenných papírech (zejména obchodníci s cennými papíry a jejich zákazníci),
- zástavní věřitelé cenných papírů,
- centrální depozitář cenných papírů, jako osoba oprávněná k vedení evidence zaknihovaných cenných papírů.

Žádná z variant regulace nepředpokládá, že by mělo dojít k rozšíření či zúžení subjektů, kterých by se regulace týkala. V důsledku umožnění vydávání inominátních cenných papírů, vznikne subkategorie emitentů a vlastníků těchto cenných papírů. Vzhledem k tomu, že již fakticky existují, dostane se jejich existenci právního uznání.

3. VYHODNOCENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

3.1. Identifikace nákladů a přínosů

3.1.1. Náklady navrhované úpravy

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Úprava nemá vliv na životní prostředí ani na rovnost mužů a žen a nebude mít ani sociální dopady.

Při přípravě návrhu zákona nebyly identifikovány žádné zvýšené náklady na podnikatelskou sféru. Již existující právní vztahy nebudou novou úpravou zásadně dotčeny a pro nové právní vztahy bude novela spíše přínosem. Nelze tedy očekávat, že by novou právní úpravou vznikly náklady pro její implementaci. To je způsobeno do značné míry soukromoprávní povahou zákona o cenných papírech, kdy je respektována smluvní volnost stran a zásada, že co není zákonem zakázáno, je dovoleno.

3.1.2. Přínosy navrhované úpravy

Jednotlivé přínosy se liší podle zvolené varianty. Vzhledem k častým a opakujícím se otázkám ohledně výkladu zákona o cenných papírech, týkajícím se právě možnosti vydávat nepojmenované cenné papíry, byla nulová varianta vyhodnocena jako nevhodná. S ohledem na to, že k tomuto nedošlo, bylo rozhodnuto o modernizaci existující právní úpravy v souladu s požadavky trhu a moderní normotvorby. Nebyly identifikovány žádné přínosy nulové varianty, zejména protože úprava navrhovaná v dalších variantách nepřináší dodatečné

administrativní náklady a protože nulová varianta setrvává na nežádoucím stavu možné právní nejistoty.

Fakticky tak připadá v úvahu volba mezi variantou II a III. Zatímco varianta II by přinesla větší právní jistotu v zásadě jen emitentům a vlastníkům inominátních cenných papírů (například investičních certifikátů a warrantů), pak varianta III přináší větší právní jistotu širšímu okruhu subjektů. Konkrétním přínosem tak bude snížení nákladů na právní služby a snížení zátěže českých soudů. Přínosem je i využití poznatků o nedostatecích současné právní úpravy při vyjednávání nového občanského zákoníku ke konkrétním formulacím novelizačních bodů.

Moderní úprava práva cenných papírů může být přínosná i v tom ohledu, že učiní Českou republiku atraktivnější pro zahraniční investory.

S ohledem na výše uvedené je možno uvést, že očekávané přínosy výrazně předčí možné dopady.

3.2. Konzultace

Za účelem přípravy návrhu novely zákona o cenných papírech byly připraveny dvě verze konzultačních dokumentů, které byly zaslány ke konzultaci České národní bance v souladu s Dohodou o spolupráci při přípravě návrhů vnitrostátních právních předpisů týkajících se finančního trhu a dalších předpisů, které se dotýkají působnosti stran dohody. Předmětem konzultací byla jak obecná východiska, tak i konkrétní formulace návrhů. Výsledky těchto konzultací návrh zákona zohledňuje.

4. NÁVRH ŘEŠENÍ

4.1. Zhodnocení variant a návrh nejvhodnějšího řešení

S ohledem na vše výše uvedené se jeví jako nejvhodnější varianta revize zákona (varianta III). Vzhledem k tomu, že žádná z variant nepřináší zvýšené náklady a varianta III přináší nejvíce přínosů, navrhuje se zvolit variantu III a revidovat celý zákon o cenných papírech.

4.2. Implementace a vynucování

S ohledem na soukromoprávní povahu předpisu, budou tento právní předpis vynucovat účastníci soukromoprávních vztahů před soudy České republiky. V zákoně není navrhováno žádné zmocnění pro vydání vyhlášky, není tedy třeba tento zákon dále provádět.

4.3. Přezkum účinnosti

Vzhledem k tomu, že se jedná o soukromoprávní předpis, není třeba jeho účinnost podrobně přezkoumávat. Obecný přezkum účinnosti právních předpisů upravujících finanční trh provádí průběžně Ministerstvo financí jako ústřední orgán státní správy pro finanční trh. Zohledňuje přitom poznatky nabyté při vlastní úřední činnosti i připomínky dotčených subjektů, zejména pokud jde o praktické dopady právních předpisů na fungování finančního trhu.

4.4. Kontakty a prohlášení schválení hodnocení dopadů

Mgr. Bc. Aleš Králík
 Ministerstvo financí ČR
 odbor 35 Finanční trhy II
 oddělení 351 Kapitálový trh
 Tel.: +420 257 04 2435
 E-mail: ales.kralik@mfc.cz

Prohlašuji, že předložená zpráva byla připravena v souladu s přílohou usnesení vlády č. 877 ze dne 13. srpna 2007.

podpis nadřízeného zaměstnance

II. ZHODNOCENÍ SOULADU NÁVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S ÚSTAVNÍM POŘÁDKEM ČESKÉ REPUBLIKY

Navrhované řešení je v souladu s Ústavou založeným ústavním pořádkem České republiky, zejména s čl. 2 odst. 3 a čl. 11 Listiny základních práv a svobod, neboť jednoznačně umožňuje činit, co zákonem není zakázáno a pro takovou činnost zavádí přiměřenou regulaci; navrhované řešení též respektuje právo vlastnit majetek, respektive svobodnou dispozici majetkem, vyjádřenou cennými papíry a jejich oběhem, v souladu se zákonem chráněnými obecnými zájmy.

III. ZHODNOCENÍ SLUČITELNOSTI NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S PŘEDPISY EVROPSKÉ UNIE, JUDIKATUROU SOUDNÍCH ORGÁNŮ EVROPSKÉ UNIE NEBO OBECNÝMI PRÁVNÍMI ZÁSADAMI EVROPSKÉ UNIE

Návrh zákona je plně v souladu se závazky, které pro Českou republiku vyplývají z jejího členství v Evropské unii. Předpisy Evropské unie, judikatura soudních orgánů Evropské unie a obecné právní zásady práva Evropské unie se na danou oblast nevztahují. Návrh zákona je tedy v souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie, zejména se zásadou rovného zacházení, nediskriminace a právní jistoty. V oblasti obecné úpravy cenných papírů není Smlouvou o fungování Evropské unie (čl. 4 a následující) založena výlučná ani sdílená pravomoc Evropské unie a žádný předpis evropského práva srovnatelnou úpravu prozatím neobsahuje.

IV. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S MEZINÁRODNÍMI SMLOUVAMI, JIMIŽ JE ČESKÁ REPUBLIKA VÁZÁNA

Mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, ani judikatura Evropského soudu pro lidská práva se na oblast, upravenou návrhem zákona, nevztahují, a proto je s nimi návrh v souladu.

V. POSOUZENÍ VZNIKU OZNAMOVACÍ POVINNOSTI DLE PRÁVNÍ ÚPRAVY POSTUPŮ PŘI POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ V OBLASTI TECHNICKÝCH PŘEDPISŮ, TECHNICKÝCH DOKUMENTŮ A TECHNICKÝCH NOREM

Navrhovaná právní úprava neobsahuje ustanovení, které by bylo svou povahou technickým předpisem ve smyslu nařízení vlády č. 339/2002 Sb., o postupech při poskytování informací v oblasti technických předpisů, technických dokumentů a technických norem, ve znění nařízení vlády č. 178/2004 Sb., neboť navrhovaný zákon neupravuje technické požadavky na výrobky nebo pravidla pro služby informační společnosti, ani zákaz výroby, dovozu, prodeje či používání určitého výrobku nebo zákaz poskytování nebo využívání určité služby nebo podnikání poskytovatele služeb, a tudíž nevznikla oznamovací povinnost v rozsahu působnosti tohoto nařízení.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

ČÁST PRVNÍ

(změna zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech)

K bodům 1, 7, 9, 33, 39, 41, 44 (nadpis § 1, § 2, § 3, § 28, § 33, § 33a a § 33b)

Z důvodů lepší přehlednosti a jasnější systematiky zákona se doplňují rubriky některých paragrafů či jejich skupin.

K bodu 2 (poznámky pod čarou č. 1 až 25)

Vzhledem k neaktuálnosti a nadbytečnosti odkazů na jiné předpisy jsou veškeré poznámky pod čarou v zákoně zrušeny.

K bodům 3 a 4 (§ 1 odst. 1 až 3)

K odst. 1

Vzhledem k úpravám provedeným v úvodním ustanovení zákona je do tohoto odstavce nově zařazeno ustanovení popisující podrobněji oblast, na kterou se předpis vztahuje.

K odst. 2

Ustanovení nově obsahuje jistou legální charakterizaci povahy cenného papíru, která doposud v právním řádu obsažena nebyla, aniž by ovšem byla zavedena přímo definice tohoto právního institutu.

Obdobnou metodu charakteristiky cenného papíru používají i další evropské právní řády, např. právo francouzské či švýcarské.

Toto řešení umožní, spolu s dalšími, níže popsányi úpravami ustanovení zákona, vydávat nové druhy cenných papírů a tím dá prostor svobodné vůli účastníků soukromoprávních vztahů.

K odst. 3

V zájmu právní jistoty a kontinuity právní úpravy je v tomto odstavci zachován demonstrativní výčet cenných papírů, které jsou konkrétně upraveny některým českým právním předpisem, dosud obsažený v odstavci 1. Z výčtu je ovšem vyřazen investiční kupón, jehož využitelnost jakožto typu cenného papíru se již vyčerpala ukončením tzv. kupónové privatizace státního majetku. Nově je pak do výčtu zařazen konosament, tedy cenný papír, který doposud české právo neupravuje, ačkoli jde o standardizovaný a běžně užívaný nástroj v mezinárodním obchodním styku a tedy institut práva mezinárodního obchodu. Jedná se o cenný papír, s nímž je spojeno právo požadovat na dopravci vydání zásilky, a to při námořní přepravě nákladu; tento cenný papír byl z výčtu cenných papírů vyňat zákonem č. 362/2000 Sb., ačkoliv pro to nejsou zřejmé důvody.

K bodu 5 (§ 1 odst. 4)

Jedná se o legislativně technické zjednodušení.

K bodu 6 (§ 1 odst. 5)

Definice zahraničního cenného papíru se zpřesňuje v tom smyslu, aby vyjadřovala logické pravidlo, že zahraničním cenným papírem je cenný papír, který byl vydán podle zahraničního práva, bez ohledu na skutečnost, kde k jeho vydání došlo. Zahraniční, ale i český subjekt tak může na území České republiky vydat cenný papír podle práva jiného státu, jenž náš právní řád nezná a tedy ani neupravuje, nebylo by proto ani možné považovat takovýto cenný papír za „český“, ačkoli byl vydán na území České republiky. Na druhou stranu by ani nebylo vhodné v tomto případě takovému nástroji nepřiznat povahu cenného papíru vůbec.

Recipročně bude možno v zahraničí vydat cenný papír podle českého práva – tedy například směnku, jejíž právní režim bude podřazen českému zákonu.

Dále je v ustanovení provedena legislativně technická úprava.

K bodu 8 (§ 2 odst. 2)

Z praktických důvodů je výslovně umožněno, aby obecně v případě zastupitelných cenných papírů, tedy typicky např. akcií, které bývají vydávány v počtech tisíců kusů, nemusel být na každém listinném cenném papíru vlastnoruční podpis příslušné osoby, ale aby mohl být nahrazen otiskem tohoto podpisu.

K bodu 10 (§ 3 odst. 1)

Pravidlo uvedené dosud ve větě druhé tohoto ustanovení je pro nadbytečnost rušeno. Rozumí se samo sebou, že jiný zákon může určit pro určitý druh cenného papíru pouze některou ze stanovených možných forem, není proto třeba, aby tuto možnost výslovně uváděl přímo zákon o cenných papírech.

K bodu 11 (nadpis § 4)

Jedná se o legislativně technickou úpravu.

K bodu 12 (§ 4 odst. 1)

Jde o klíčové ustanovení, které napříště jednoznačně vyjasňuje vydávání cenných papírů, které nejsou výslovně upraveny zákonem, tedy cenné papíry nepojmenované, které přesto budou považovány za cenný papír podle českého práva, se všemi důsledky z toho plynoucími.

Pokud tedy chce kdokoli vydat cenný papír, který není obsažen v demonstrativním výčtu v ustanovení § 1 odst. 3, ani nejde o cenný papír, který by byl případně v budoucnu upraven právním předpisem, aniž by byl do tohoto výčtu zařazen, může vydat podle tohoto ustanovení nepojmenovaný cenný papír, jehož náležitosti sám určí tím, že je do cenného papíru vtělí.

Zákon ovšem určuje minimální požadované náležitosti, které každý takovýto cenný papír bude muset splňovat. Tato úprava je nezbytná z důvodu absence přímé zákonné úpravy takového cenného papíru – nebude možné určit, jaká práva, popř. povinnosti jsou s takovým cenným papírem spojeny a za jakých okolností či jakým způsobem je lze vykonat, pokud tyto informace nebudou obsaženy přímo v samotném cenném papíru, nebo na jiném místě (např. ve smluvních podmínkách, které bude možno dohledat v papírové podobě či na internetu emitenta), na které bude cenný papír ve svém obsahu výslovně odkazovat.

Povinnou náležitostí bude také označení, že se jedná o cenný papír, které bude pojato do textu cenného papíru, tedy např. bude obsaženo v prohlášení o formě cenného papíru (cenný papír na řad/na jméno), či ve specifikaci práv, která cenný papír obsahuje (např. znění: Tomu, kdo předloží tento cenný papír, vydám...). Důvodem je ochrana právní jistoty a přehlednosti

právních vztahů, je totiž klíčové, aby bylo vždy jednoznačně určitelné, zda se v daném případě jedná o cenný papír či ne. Emitent takového cenného papíru nebude moci dodatečně namítat, že cenný papír ve skutečnosti vydat nechtěl a že se na daný institut tedy nepoužije úprava cenných papírů, která je v řadě prvků odlišná od úpravy běžných smluvních vztahů. Významná bude tato skutečnost zejména z hlediska vymahatelnosti a možnosti oprávněného unést důkazní břemeno v případě soudního sporu.

Dále je žádoucí, aby cenný papír obsahoval označení formy tohoto cenného papíru, vzhledem k nedostatku přímé zákonné úpravy a ke skutečnosti, že forma cenného papíru má rozhodující význam pro možný způsob převodu takového papíru. Vzhledem k tomu, že v případě nepojmenovaných cenných papírů může jít i o cenný papír na jméno či na řad, je jednou z povinných náležitostí také jméno oprávněného; ohledně cenného papíru na doručitele je v následujících ustanoveních připuštěna z tohoto pravidla výjimka.

Ze zjevných důvodů musí nepojmenovaný cenný papír obsahovat také označení osoby, která ho vydala, protože ve většině případů bude právě tato osoba z cenného papíru také zavázána. V případě, že cenný papír zakládá povinnost osoby odlišné od emitenta, musí být v uvedeno označení takové osoby.

Nezbytnou náležitostí je také podpis, popřípadě otisk podpisu emitenta, který prokazuje, že cenný papír daná osoba skutečně vydala. Poslední povinnou náležitostí je datum emise či vydání cenného papíru, které má význam zejména z důvodu identifikace osoby oprávněné v daném čase jednat jménem emitenta, ale také například v případě, že práva vtělená do cenného papíru budou limitována určitou lhůtou od jeho emise či vydání.

K bodu 13 (§ 4 odst. 2 a 3)

Je stanoveno logické pravidlo, že pokud chybí některá z povinných náležitostí nepojmenovaného cenného papíru, o cenný papír se jednat nebude.

V návaznosti na § 4 odst. 1 písm. b) se však v navrhovaném odstavci 3 stanovují případy, kdy se o cenný papír jednat bude, ačkoliv některá z náležitostí uvedených v § 4 odst. 1 písm. b) chybí.

Dle tohoto ustanovení tedy vždy platí, že cenným papírem na doručitele je také cenný papír, kde není uvedeno označení formy ani jméno oprávněného, nebo cenný papír, který zní výslovně na doručitele, ale neobsahuje jméno oprávněného. Dává se tak přednost ochraně nabyvatele cenného papíru a co nejširší použitelnosti a snadnosti převodu cenného papíru.

K bodům 14 až 16 (§ 4 odst. 4)

Legislativně technické úpravy.

K bodu 17 (nadpis § 5)

Jedná se o terminologickou úpravu, vzhledem k tomu, že cenný papír je vydán ke konkrétnímu okamžiku v čase (ve chvíli, kdy se stane majetkem prvního nabyvatele, pokud obsahuje všechny náležitosti), je vhodnější formulace v dokonavém vidu.

K bodu 18 (§ 5 odst. 1)

V ustanovení jsou provedena terminologická upřesnění a legislativně technické úpravy. Vzhledem k tomu, že náležitost se týká obsahu cenného papíru, je vhodnější v této souvislosti používat pojmu „obsahovat“, nikoli „splňovat“. Dále, podle nové úpravy v ustanovení § 4 odst. 1 mohou být náležitosti cenného papíru stanoveny pouze zákonem, nikoli jiným právním předpisem. Doposud nebylo nikdy ke stanovení náležitostí cenného papíru využito podzákoného právního předpisu.

K bodu 19 (§ 5 odst. 2)

Jedná se o další terminologické úpravy. Legislativní zkratka „emitent“ je nově zavedena již v § 4 odst. 1. Postup pro vydání cenného papíru může být opět upraven pouze zákonem, nikoli podzákoným právním předpisem.

K bodu 20 (§ 5 odst. 3)

Komplexní úprava tzv. hromadné listiny, nově označované jako hromadný cenný papír, je obsažena v novém ustanovení § 5a, dosavadní úprava v odstavci 3 je proto rušena.

K bodu 21 (§ 5 nový odst. 3)

V ustanovení se provádějí terminologické úpravy v duchu výše uvedených principů. Dále se upravuje spojení „náležitosti postupu“, které je z terminologického hlediska nepřesné. Ačkoli se zrušuje výslovné uvedení podmínky, že se cenný papír nestal zákonem stanoveným způsobem majetkem svého prvního nabyvatele, materiálně význam ustanovení zůstává zachován. Tato podmínka je totiž obsažena už v možnosti, že nebyl dodržen stanovený postup vydání cenného papíru vzhledem k tomu, že součástí tohoto postupu je i nabytí cenného papíru zákonem aprobovaným způsobem jeho prvním nabyvatelem. Proto i nadále platí, že cenný papír je řádně vydán, i pokud nebyl dodržen postup jeho vydávání a první nabyvatel nenabyl tento cenný papír zákonným způsobem – například mu byl cenný papír vydán neoprávněnou osobou místo emitenta, jestliže první nebo kterýkoli další nabyvatel byl v dobré víře, že cenný papír byl vydán podle zákona.

K bodu 22 (§ 5 nový odst. 4)

Provádí se legislativně technická a terminologická úprava.

K bodu 23 (§ 5a)

Úprava tzv. hromadné listiny je nově přesunuta z důvodů přehlednosti do samostatného paragrafu. Stávající úprava zůstává materiálně zachována, pouze se staví na jisto některé dosud sporné otázky. Je tak jednoznačně uvedeno, že v případě hromadné listiny nahrazující již vydané cenné papíry se nejedná o novou emisi cenných papírů, a že hromadná listina nemůže být vydána v zaknihované podobě. Tomu odpovídá i nové označení tohoto institutu jakožto hromadného listinného cenného papíru. Zákona navíc nikde neuvádí, že by listinný cenný papír musel být skutečně listinou (to by ani neodpovídalo obecné teorii, kdy hmotný substrát cenného papíru může mít rozličný charakter, pokud umožňuje zachycení obsahu cenného papíru). Dále je upřesněno, že hromadná listina nahrazující již vydané listinné cenné papíry musí obsahovat podpisy osob oprávněných jednat jménem emitenta k datu vydání této hromadné listiny, nikoli tedy k datu vydání nahrazovaných cenných papírů.

K bodu 24 (§ 6)

Z důvodů větší přehlednosti zákona se vkládá nadpis ustanovení. Dále se pomocí terminologické změny vymezení emisního kurzu mění na definici, platnou pro celý právní řád, vzhledem k tomu, že jde o pojem používaný i v jiných právních předpisech.

K bodu 25 (§ 7 a 8)**K § 7**

Vzhledem k věcné souvislosti v zákoně o cenných papírech se zpřesňuje a vyjasňuje definice zaknihovaného cenného papíru, která byla dosud obsažena v zákoně o podnikání na kapitálovém trhu. Vzhledem k tomu, že institut dematerializovaných cenných papírů má význam i mimo oblast podnikání na kapitálovém trhu, je ze systematického hlediska vhodnější základní obecné ustanovení, zakládající existenci této podoby cenného papíru, zařadit do obecného soukromoprávního předpisu, upravujícího právní režim cenných papírů, nikoli do zákona, který řeší zásadně veřejnoprávní regulaci subjektů a činností na kapitálovém trhu.

Definice navíc doznává změn, které mají za cíl lépe zachytit podstatné znaky zaknihovaných cenných papírů. Dosavadní vymezení zaknihovaného cenného papíru v § 91 zákona o podnikání na kapitálovém trhu se soustřeďovalo na určení druhů evidencí, ve kterých jsou jednotlivé zaknihované cenné papíry zapsány. Podstatnější je ovšem stanovit charakteristické znaky, které tuto podobu cenného papíru odlišují od podoby listinné, pokud jde o výkon práv k tomuto cennému papíru. Zároveň je klíčové, aby definice nepředjímala povahu evidence.

Definice proto obsahuje tři základní znaky zaknihovaného cenného papíru. Prvním znakem, který byl zachycen už v dosavadním vymezení zaknihovaného papíru, je, že jde pouze o cenné papíry zastupitelné. Co se rozumí zastupitelným cenným papírem je stanoveno v ustanovení § 2.

Druhým znakem je, že vlastnické či jiné (např. zástavní) právo k tomuto cennému papíru se dokládá zápisem do příslušné evidence. Není přitom, na rozdíl od stávající úpravy, specifikováno, o jakou evidenci se má jednat, to ze soukromoprávního hlediska není podstatné pro povahu cenného papíru. Jaké cenné papíry se zapisují do kterých evidencí dostatečně vymezují ustanovení § 92 a 93 zákona o podnikání na kapitálovém trhu. Není ani přímo stanoveno, jakou povahu má vlastně zaknihovaný cenný papír, zda jde o zápis či záznam v evidenci. Podstatou tohoto znaku je, že v dané evidenci musejí být zachycena veškerá práva k cennému papíru. To odpovídá navazujícím ustanovením o převezech zaknihovaných cenných papírů či zástavním právu k zaknihovanému cennému papíru, která vždy vyžadují ke vzniku konkrétního práva, aby toto bylo zapsáno na příslušný účet v dané evidenci.

S tímto znakem úzce souvisí poslední charakteristika zaknihovaných cenných papírů, sice že s cenným papírem lze nakládat výlučně zápisem do evidence. K převodu či jiné dispozici s cenným papírem je tak vždy třeba provést příslušný zápis (popř. výmaz) v evidenci, například vymazat zápis na účtu původního vlastníka a provést zápis na účtu vlastníka nového.

K § 8

Doplňuje se zvláštní ustanovení ve smyslu toho, že důvod závazku z cenného papíru není věřitel povinen prokazovat (pokud tak nestanoví zákon), v návaznosti na to se upravuje současné znění § 495 občanského zákoníku, tzv. znak abstraktnosti cenného papíru. Navržené ustanovení navazuje na dosavadní úpravu. Posiluje její přehlednost a odpovídá praktickým zkušenostem s jejím uplatňováním.

K bodu 26 (zrušení § 8a a § 37)

Ustanovení, obsažené dosud v § 8a, je ze systematických důvodů zařazeno nově do hlavy v části druhé.

Dále dochází ke zrušení právní úpravy smlouvy o uložení cenných papírů. Fakticky je tato právní úprava pouhým kompilátem dvou jiných smluvních typů (smlouvy o úschově a smlouvy o správě) bez přidané hodnoty.

K bodu 27 (nadpis části druhé)

Legislativně technická úprava k zpřehlednění znění zákona.

K bodu 28 (§ 16b)

Ustanovením se umožňuje fiduciární převod cenného papíru k zajištění pohledávky, aniž by se jednalo o finanční zajištění podle zvláštního právního předpisu.

K bodům 29 až 31 (§ 18 odst. 1, 2, 3, § 20)

Legislativně technická změna. Doplnuje se výslovný odkaz na zákona směnečný a šekový.

K bodu 32 (§ 19)

Odstavec druhý se zrušuje pro nadbytečnost - ustanovení je fakticky zavádějící.

K bodům 34, 40, 43, 53 (§ 28 odst. 3, § 33 odst. 4, § 33a odst. 2, § 33b odst. 2, § 37a odst. 2 a 3)

Ustanovení se zrušují pro nadbytečnost. Pravidlo se poddává ze samotné podstaty právní úpravy jednotlivých smluvních typů a toho, co je jednotlivým subjektům výhradně povoleno. V ustanovení § 37a odst. 2 se zrušuje požadavek písemné formy smlouvy o obhospodařování majetku zákazníka spočívajícího v cenných papírech nebo peněžních prostředcích, tato smlouva je běžným občanskoprávním vztahem, u kterého je vzhledem k zásadě bezformálnosti občanského práva nadbytečně vyžadovat přísnou písemnou formu.

K bodům 35, 38, 50, 63 (§ 30 odst. 2, § 32 odst. 3, § 36 odst. 3, § 42 odst. 1)

V zákoně se ruší konkretizace evidencí, v nichž jsou cenné papíry zapsány; vzhledem k soukromoprávní povaze tohoto předpisu není z hlediska jeho úpravy podstatné, o jakou evidenci se konkrétním případě jedná, to je upraveno zákonem o podnikání na kapitálovém trhu.

K bodu 36 (§ 32 odst. 1)

Upravuje se odkaz na jiný zákon, který nemusí být ve vztahu k zákonu o cenných papírech zvláštním právním předpisem.

K bodům 37, 45, 61, 62, 66 (§ 32 odst. 2, nadpis hlavy III, § 41 odst. 2, § 41 odst. 4, § 43 odst. 2)

Dochází ke zrušení právní úpravy smlouvy o uložení cenných papírů, proto se zároveň zruší i všechny odkazy na zrušovaná ustanovení.

K bodům 42 (§ 33a odst. 1, § 33b odst. 1)

Upřesnění jazykového vyjádření bez dopadu na materiální obsah daného ustanovení. Legislativně technická změna.

K bodu 46 (§ 34 odst. 3)

V návaznosti na zrušení poznámky pod čarou č. 21a se doplňuje odkaz na občanský zákoník jako legislativně technicky vhodnější forma odkazu.

K bodu 47 (§ 34 odst. 7)

Provádí se oprava terminologické chyby, v tomto ustanovení se jedná o smlouvu o úschově, nikoli o uložení.

K bodu 48 (§ 34 odst. 11)

Doplňuje se výslovný odkaz na insolvenční zákon.

K bodu 49 (§ 36 odst. 2)

Znění zákona se upravuje tak, aby zahrnovalo oprávnění správce vykonávat veškerá práva spojená s cenným papírem.

K bodu 48 (§ 36 odst. 5)

Slovo „centrální“ je po převodu činností ze Střediska cenných papírů na centrální depozitář zavádějící a neodpovídá současné úpravě evidence cenných papírů podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

K bodům 51 a 52 (nadpis § 37a, § 37a odst. 1)

Pojem „cenné papíry“ se nahrazuje pojmem „majetek zákazníka v cenných papírech nebo v peněžních prostředcích“, což lépe odpovídá rozsahu služeb, poskytovaných zpravidla obhospodařovatelem a definici nástrojů, kterých se obhospodařování týká.

K bodu 54 (§ 37a nový odst. 4)

V návaznosti na úpravu provedenou v § 37a odst. 1 se upravuje znění ustanovení; zároveň se vypouští nadbytečná slova vztahující se ke komisionářské smlouvě a doplňuje se v návaznosti na zrušení pozn. pod čarou č. 21c odkaz na obchodní zákoník.

K bodu 55 (§ 37a odst. 5)

Mění se dosavadní znění zákonného odkazu na zákon č. 248/1992 Sb., který byl zrušen a nahrazen zákonem č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování.

K bodu 56 (§ 38 odst. 1)

V návaznosti na úpravu vydávání cenného papíru se legislativně technicky upravuje znění tohoto ustanovení; zároveň se zrušuje odkaz na zvláštní právní předpis pro nadbytečnost. Dále se ruší specifikace evidence, ve které je imobilizovaný cenný papír zapsán, vzhledem k tomu, že ze soukromoprávního hlediska toto určení není podstatné.

K bodu 57 (§ 38 odst. 2)

V návaznosti na přesun úpravy přeměn podoby cenného papíru ze zákona o podnikání na kapitálovém trhu do zákona o cenných papírech se nahrazuje původní legislativní odkaz.

K bodu 58 (§ 39 odst. 1)

Vzhledem k tomu, že vyloučení použití úpravy podzástavního práva vzhledem k cenným papírům se neukázalo jako důvodné, část ustanovení se ruší.

K bodu 59 (§ 39 odst. 2)

Zrušuje se odkaz na již dříve zrušené ustanovení. Místo něj se uvádí obecně, že znovuzastavení již zastavených cenných papírů může umožnit zákon, jak to v současné době činí například zákon o přeměnách (§ 44), znovuzastavení bude možné i v případě cenných papírů, které jsou finančním kolaterálem.

K bodu 60 (§ 40 odst. 2)

Vzhledem k přesunu úpravy přeměny podoby cenného papíru ze zákona o podnikání na kapitálovém trhu do zákona o cenných papírech se vkládá nový odkaz na příslušné ustanovení, upravující osud zástavního práva v případě přeměny podoby cenného papíru ze zaknihované na listinnou, namísto odkazu na již dříve zrušené ustanovení § 11 odst. 6. Dále se provádí legislativně technická úprava, pokud jde o odkaz na zákon směnečný a šekový.

K bodům 64 a 65 [§ 42 odst. 3 písm. b) a d)]

Ustanovení se přizpůsobují možnosti, že zástavcem i zástavním věřitelem může být též zahraniční osoba, která nemá identifikační číslo či rodné číslo podle českého právního řádu.

K bodu 67 (§ 43 odst. 5)

Terminologická úprava, která je prováděna ve všech ustanoveních zákona.

K bodům 68 až 71 (§ 44 odst. 1 a 2)

Výslovné uvedení skutečnosti, že zastavené cenné papíry lze prodat pouze prostřednictvím obchodníka s cennými papíry, v odstavci 1, je nadbytečné vzhledem k upřesnění způsobů prodeje v odstavci 2. Odstavec 2 se pak upravuje, aby byl z terminologického a gramatického hlediska bezchybný a jednoznačný a odpovídal pojmům používaným zákonem o podnikání na kapitálovém trhu.

K bodu 72 (§ 44b)

Do tohoto ustanovení je ze systematických důvodů nově umístěno pravidlo, dosud obsažené v § 8a.

K bodu 73 (§ 45 až 51)

Ze systematických důvodů došlo k přesunu úpravy přeměny podoby cenného papíru ze zákona o podnikání na kapitálovém trhu do zákona o cenných papírech. Jedná se totiž o úpravu obecnou, která má širší využití než je oblast úpravy zákona o podnikání na kapitálovém trhu, a proto je její umístění v obecné normě týkající se cenných papírů vhodnější. Materiálně zůstává úprava zachována, je pouze systematicky lépe upravena a zpřehledněna.

K čl. II (Přechodné ustanovení)

Vzhledem ke zrušení institutu smlouvy o uložení cenných papírů se stanoví, jakou právní úpravou se po nabytí účinnosti novely budou řídit již uzavřené smlouvy tohoto typu. Použití ustanovení upravujících uvedené dva smluvní typy je přiměřeně možné vzhledem k tomu, že smlouva o uložení cenných papírů byla v zásadě kompilací těchto dvou smluvních typů a jejich úprava se na ni použila přiměřeně již podle dosavadní právní úpravy.

ČÁST DRUHÁ

(změna zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku)

K čl. III (§ 495)

Ustanovení se zjednodušuje tak, že se přímo odkazuje na odlišnou úpravu v jiném zákoně. Takovéto ustanovení, které výslovně uvádí, že věřitel není povinen prokazovat důvod závazku z cenného papíru, je nově vloženo do § 8 zákona o cenných papírech.

ČÁST TŘETÍ

(změna zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku)

K čl. IV (§ 395)

V souvislosti se zrušením smlouvy o uložení cenných papírů je provedena úprava v ustanovení obchodního zákoníku, které odkazuje na již dříve zrušenou úpravu smlouvy o uložení cenných papírů nebo jiných hodnot v § 700 až 707, která byla nahrazena smlouvou o bankovním uložení věci.

ČÁST ČTVRTÁ

(změna zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu)

K bodu 1 (§ 15d odst. 1 písm. f) bod 2)

Vzhledem ke zrušení smlouvy o uložení cenných papírů v zákoně o cenných papírech se zrušuje použití označení jedné ze smluvních stran této smlouvy – opatrovatele.

K bodu 2 (zrušení § 91)

Ustanovení se zrušuje z důvodu přesunu definice zaknihovaného cenného papíru do zákona o cenných papírech.

K bodu 3 (zrušení § 112 až 114)

Ustanovení se zrušují z důvodu přesunu úpravy přeměny podoby cenného papíru do zákona o cenných papírech.

K bodu 4 (§ 92 odst. 1)

Ustanovení se upravuje v souladu se změnou provedenou v § 1 odst. 5 zákona o cenných papírech.

Definice centrální evidence cenných papírů se zpřesňuje v tom smyslu, aby bylo jasné, že se do ní zapisují cenné papíry, které se řídí českým právem, bez ohledu na skutečnost, kde k jejich vydání došlo. Naopak zahraniční cenné papíry, které se tedy řídí cizím právem, se do české centrální evidence nezapisují, i kdyby k jejich vydání došlo v České republice. I ustanovení § 1 odst. 5 zákona o cenných papírech totiž bylo upraveno v tom smyslu, aby vyjadřovalo logické pravidlo, totiž že rozhodující je právní statut cenného papíru, nikoli místo jeho vydání, které navíc nemusí být snadné jednoznačně identifikovat.

**ČÁST PÁTÁ
(Účinnost)**

Účinnost se vzhledem k přiměřené době, kterou recipienti právní normy potřebují na seznámení se s novou právní úpravou a též vzhledem k Plánu legislativních prací vlády na rok 2010, jakož i předpokládané délce legislativního procesu, navrhuje na 1. září 2011.